Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De resurrectione Christi lii

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

tatus eſt lugdunũ in exilium vnde oriũdus fuerat.
vt ibi in opprobriũ gẽtis ſue moreret̃. Potuit eſſe
ſi tamẽ illa hiſtoria cõtinet veritatẽ: quia primo iã
edictũ dederat vt lugdunũ in exiliũ deportaret̃. et
ꝙ ante reuerſionẽ voluſiani ad imꝑatorẽ ibi fuerit
deportat᷒. Sꝫ poſtmodũ tyberius audiẽs quali-
ter xp̄m occidiſſet ipſꝫ de exilio educi et ad ſe romã
adduci fecit. Euſebi᷒ aũt et beda in ſuis cronicis
nõ dicunt ip̄m in exiliũ relegatũ ſed tm̃ ꝙ in mltas
calamitates incidẽs ꝓpria manu ſe peremit.

De feſtiuitatibus que occurrũt infra tempus reconciliationis

Dicto de feſtiuitatibus que occurrunt infra
tempus deuiationis: qḋ incepit ab adam et
durauit vſqꝫ ad moyſen. qḋ tempus repre-
ſentat eccleſia a ſeptuageſima vſqꝫ ad paſcha: ſeq̃-
tur videre de feſtiuitatib᷒ que eueniũt infra tẽpus
recõciliationis. quod tẽpus repreſentat eccleſia a
paſcha vſqꝫ ad octauã penthecoſtes.

De reſurrectione chriſti lii A

Reſurrectio xp̄i tercia die a paſſione ipſius
facta eſt. Circa aũt ipſam reſurrectionem
dñicam ſeptẽ per ordinẽ ſunt cõſideranda
Primo qualiter verũ ſit: ꝙ tribus diebus
et tribus noctibus in ſepulcro iacuit. et in tercia
die reſurrexit. Scḋo quare nõ ſtatim vt mortuus
eſt reſurrexit. ſed vſqꝫ in diem tercium expectauit.
Tercio qualiter reſurrexit. Quarto quare reſurre-
ctionẽ ſuam accelerauit: nec vſqꝫ ad generalẽ re-
ſurrectionẽ diſtulit. Quinto ꝓpter qḋ reſurrexit.
Sexto quoties apparuit reſurgẽs. Septimo qua-
liter ſanctos patres qui erãt in limbo inde edux.
et quid ibi egit. Circa primũ notandũ ꝙ xp̄s tri-
bus diebus et trib᷒ noctibus ĩ ſepulcro fuiſſe dici-
tur ſcḋm aug. ꝑ ſynodochen. vt prima dies accipiat̃ ſe-
cundũ partẽ ſui poſtremã. ſecũda dies ſcḋm ſe to-
tam et integrã. tercia ſcḋm partẽ ſui primam. et ſic
erũt tres dies. Et quilibet hoꝝ dierũ ſuã noctem
habuit p̄cedẽtẽ. Tunc eñ ſcḋm bedã mutatus eſt
ordo et curſus dierũ ac noctiũ. Antea eñ dies p̄ce-
debant: et noctes ſequebant̃: poſt paſſionẽ aũt hic
ordo mutatus eſt. ita ꝙ noctes p̄cedunt et dies ſe-
quunt̃. Et hoc miſterio cõgruit. quoniã homo pri-
mo de die gratie cecidit in noctẽ culpe. ꝑ xp̄i autẽ
paſſionẽ et reſurrectionẽ. de nocte culpe rediit ad
diẽ gratie. Circa ſcḋm ſciendũ eſt ꝙ cõueniens
fuit vt nõ ſtatim quãdo mortuus fuit xp̄s reſurge-
ret. ſed vſqꝫ ĩ diem terciũ expectaret: ꝓpter quinqꝫ
rationes. Primo ꝓpter ſignificationẽ vt ſcꝫ ex
hoc ſignificaret̃ ꝙ lux ſue mortis curauit noſtram
duplã mortẽ. et ideo vna die integra. et duab᷒ no-
ctibus iacuit in ſepulcro. vt per diem intelligat̃ lux
ſue mortis: ꝑ duas noctes noſtra duplex mors. Et
hãc rationẽ aſſignat glo. ſuꝑ illud luc. xxiiij. Opor-
tuit xp̄m pati etc. Scḋo ꝓpter ꝓbationẽ quia
ſicut in ore duoꝝ vel triũ teſtiũ ſtat omne verbũ.
ſic in tribus diebus expꝑitur quis oẽ factũ. et ideo
vt mortẽ bene ꝓbaret: et ſe ꝓbaſſe oſtẽderet. tri-
bus dieb᷒ iacere voluit in ſepulcro. Tercio pro-
pter ſue poteſtatis oſtenſionẽ: q: ſi ſtatim reſurre-
xiſſet: nõ videret̃ poteſtatẽ habere ponendi a iam
ſuã ſicut reſurgẽdi. Et hec ratiõ videt̃ tangi. i. cor.
xv. ſuꝑ illo. Qm̃ xp̄s mortuus eſt, etc. Ideo inquit
de morte p̄mittit̃. vt ſicut vera mors oſtendit̃. ita
vera reſurrectio oſtẽdat̃. Quarto ꝓpter reſtau-
randoꝝ p̄figurationẽ. Hãc rationẽ aſſignat petr᷒
rauen. dicẽs. Tres dies voluit eſſe ſue ſepulture q̃
in celo fuit reſtauraturus. q̃ in terra reparaturus
q̃ apud inferos redẽpturus. Quinto ꝓpter tri-
plicis ſtatus iuſtoꝝ rep̄ſentationẽ. Hanc rõem aſ-
ſignat greḡ. ſuꝑ ezechiel. dicẽſ. Sexta feria xp̄s paſ-
ſus eſt. ſabbato quieuit in ſepulcro: dñico aũt die
reſurrexit a morte. Preſens aũt vita adhuc nobis
ſexta feria eſt quia in anguſtijs et dolorib᷒ crucia-
mur. Sed ſabbato quaſi in ſepulcro quieſcimus q:
requiẽ anime poſt mortẽ inuenimus. Dñico autẽ
die a cõdicione octauo. cũ corpore a morte reſurgi-
mus. et in gloria anime. etiã cuꝫ carne gaudem᷒.
Dolor ergo nos in ſexta feria. requies in ſeptima.
et gl'ia excipit in octaua. hec grego᷒. Circa terciũ

De reſurrectione Domini

ſcꝫ qualiter reſurrexit. Notandū ꝙ primo ſurrexit
potenter. qꝛ virtute ꝓpria. Johā. x. Poteſtatē ha
beo ponendi aīam meā: et iterū ſumēdi eam. Jo.
ij. Soluite tēpluꝫ hoc et in tribus diebus excitabo
illud. Scđo feliciter quia depoſita omni miſeria.
Mathe. xxvi. Poſtꝗ̄ aūt reſur. pre. v. in galilea.
Galilea interpretaꝫ trāſmigratio. Xp̄s ergo quā-
do ſurrexit in galileā ꝑceſſit: qꝛ de miſeria ad glo-
riaꝫ. de corruptione ad īcorruptionē trāſiuit. Leo
papa Poſt paſſionē xp̄i ruptis vinculis mortis. in
firmitas in virtutē. mortalitas ī eternitatē. contu
melia trāſijt in gloriā. Tercio vtiliter quia capta
p̄da. Hiere. iiij. Aſcendit leo de cubili ſuo. et p̄do
gentiū ſe leuauit. Itē iohā. Cuꝫ exaltatus fuero a
terra omnia trahā ad meipm̄ ideſt. Cū exaltatus
fuero a terra animā meā ſcꝫ educendo de limbo et
corpꝰ de ſepulcro. oīa tra. ꝛc. Quarto mirabiliter
qꝛ remanente clauſo ſepulcro. Sicut em̄ exiſtente
clauſo matris vtero exiuit: et ad diſcipulos ianuis
clauſis intrauit. ſic nimirū exiſtēte clauſo ſepulcro
inde exire potuit. Unde legiꝫ in hiſtoria ſcolaſtica.
ꝙ cuidā monacho ſancti laurētij extra muros āno
ab incarnatione dn̄i. M. cxi. mirāti de cingulo ſuo
quo accinctꝰ erat. inſoluto ꝓiecto ante illū. vox in
aere eſt facta. Sic potuit xp̄s clauſo exire ſepulcro
Quinto veraciter qꝛ in corpore vo et ꝓprio. Sex
aūt modis ſe vere reſurrexiſſe ꝓbauit. Primo per
angelū: qui nō mentiꝫ. Scđo ꝑ frequentē appari-
tionem. Per hec duo oſtendit ſe vere reſurrexiſſe.
Tercio ꝑ comeſtionē per qđ probauit ꝙ non arte
magica. Quarto ꝑ palpationē ꝑ quod ꝓbauit ꝙ ī
vero corꝑe. Quinto ꝑ cicatricū oſtenſionē per qđ
ꝓbauit ꝙ in eodē corꝑe in quo mortuus fuit. Sex
to per domus clauſis ianuis ingreſſionē. per qđ
oñdit ꝙ glorificatꝰ ſurrexit. Hec em̄ omnes dubi-
tationes circa xp̄i reſurrectionē videnꝫ fuiſſe in di-
ſcipulis. Sexto ſurrexit īmortaliter quia nunꝗ̄ de
cetero moriturus. Ro. vi. Xp̄s reſurgens ex mor-
tuis iam nō moriꝫ ꝛc. Dixit tamē dyoniſiꝰ in ep̄la
ad demophilū. xp̄m etiā poſt aſcenſionē cuidam
ſancto viro noīe carpo dixiſſe. Paratꝰ ſum rurſus
ꝓ hoībus ſaluandis pati. Per qđ videꝫ ſi poſſibi-
le eſſet adhuc pro hominibus mori paratus eſſet. Re
tulit em̄ predictus carpꝰ vir mire ſanctitatis beato
dyoniſio. vt in eadem ep̄la contineꝫ: ꝙ cum quidā
infidelium fidelē quendā ꝑuertiſſet: adeo carpus
moleſte tulit. vt ex hoc infirmitatē incurreret. Tā-
te aūt ſāctitatis erat vt nunꝗ̄ celebraret quin ſibi
celeſtis viſio inferreꝫ. Sed cū ꝓ vtriuſqꝫ cōuerſio-
ne orare deberet. deū tamē quotidie exorabat. vt
cōbuſtione quadā amboꝝ ſimul īmiſericorditer ab
rumperet vitas. Et ecce circa noctis mediū dum
euigilaret et hanc orōem faceret ſubito domus in
qua erat in duo diuiſa fuit et quedā fornax īmenſa
ibidē apparuit reſpiciēſqꝫ ſurſum vidit celū aper-
tum: et ibidē ihesuꝫ circundatū multitudine ange-
lorum. Deinde iuxta fornacē predicti duo viri tre-
muli ſtare cernunꝫ qui a ſerpentibꝰ de fornace pro
cedentibus morſibꝰ et inuolutiōibus violenter in
fornacē trahebanꝫ: nec nō a quibuſdā alijs viris ī-
pingebanꝫ. Hec vidēs carpus adeo in iſtoꝝ vindi-
cta delectabaꝫ: vt ſuperiorem quidē viſionē intueri
cōtemneret. et ī horū vindictā totus intentꝰ mane
ret. ita ꝙ plurimū moleſte ferebat ꝙ in fornacē nō
cito cadebant. Tandē cum difficulter in celū reſpe
xiſſet. ꝛ predictā viſionē vt prius vidiſſet. ecce ih̄us
hoīm illorū miſertus: ex ſupceleſti throno ſurrexit
et vſqꝫ ad illos cum multitudine angelorū deſcen
dens manū extendit. et ip̄os eripuit. Dixitqꝫ ih̄us
carpo. Manu extenta ꝑcute cōtra me de cetero eī
paratꝰ ſum rurſus ꝓ hoībus ſaluādis pati: et hoc
michi amicū non ꝙ alij peccent hoīes. Hanc autē
viſionē quā recitat dyoniſius gr̄a huius verbi po-
ſuimus. ¶ C Circa quartū quare nō expectauit
cū alijs reſurgere: quādo ſcꝫ fiet generalis reſur-
rectio. Sciendū eſt ꝙ ꝓpter tres rationes noluit
differre. Primo ꝓpter corꝑis dignitatē. Cum em̄
illud corpus eſſet digniſſimū ex eo ꝙ erat deificatū
ſiue diuinitati vnitū: nō fuit decens vt tandiu ſub
puluere iaceret. Unde pſal. Nō dabis ſanctū tuuꝫ
id eſt corpꝰ ſanctificatū. ideſt deificatū: videre cor-
ruptionē. Item pſal. Surge dn̄e in requiē tuā tu
et archa ſanctificatiōis tue. Et vocaꝫ archa ſancti
ficationis corpꝰ illud qđ fuit cōtentiuū diuinitatis
Scđo propter fidei firmitatē. Si em̄ tunc non ſur
rexiſſet fides ꝑijſſet: nec verū deuꝫ eum aliquis cre-
didiſſet. qđ patet ex hoc ꝙ in paſſiōe excepta bea
ta virgine oēs fidem amiſerūt. ſed cognita reſur-
rectione ipſam recuꝑauerūt. i. coꝛ. xv. Si xp̄s non
reſurrexit vana eſt fides noſtra. Tercio ꝓpter no
ſtre reſurrectiōis exemplaritatē raro em̄ inuenire
tur qui reſurrectionē futurā ſparet: niſi eam in exē
plo preceſſiſſe videret. Et propter hoc dicit ap̄ls.
Quia ſi xp̄s reſurrexit ꝛ nos reſurgemꝰ: quia eius
reſurrectio eſt cauſa exēplaris noſtre reſurrectōis
Greg̃. Exemplo dn̄s monſtrauit quod promiſit in
premio. vt ſicut omnes ip̄m reſurrexiſſe fideles co-
gnoſcerēt. ita in ſeipſis in fine mūdi p̄mia reſurre-
ctionis ſperarent. Idem. Nō plus ꝗ̄ triduanā eſſe
mortem voluit: ne ſi in illo reſurrectio differreꝫ in

nobis omnino deſparetur. Ideo habemus ſpez re
ſurrectionis nr̄e conſiderata gl'ia capitis noſtri.
Circa quintū ſcꝫ ꝓpter q̄d reſurrexit. ſciēdū ꝙ pro
pter quattuoꝛ magnas vtilitates nr̄as ſurrexit Eſt
eñ eius reſurrectio opans iuſtificationē peccatoꝝ
docēs nouitatē moꝝ. generās ſpem de receptione
remunerādoꝝ: et cauſans reſurrectionē oim̄. De
primo ro. iiij. Tradit⁹ eſt ꝓpter delicta nr̄a. et re-
ſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. De ſcd̄o rōꝝ.
vi. Sicut xp̄s reſurrexit a mortuis ꝑ gloriā patris.
ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. De tercio. i.
petri. ij. Qui ꝓpter magnā miſcd̄iam ſuā reſuſcita
uit nos in ſpem vite. ꝑ reſurrectionē xp̄i a mortuis
De quarto. i. corinth. xv. Chriſtus dn̄s reſurrexit
a mortuis: primicie dormientiū: quoniā quidē per
hominē mors: et ꝑ hominē reſurrectio mortuorū.
Et notandū ꝙ ſicut patet per p̄dicta xp̄s in ſua re-
ſurrectōe quattuoꝛ habuit ꝓpria. Primū eſt ꝙ nr̄a
reſurrectio vſq; in finē differt: ſua vero die tercia
celebrata eſt. Scd̄m quia nos per illū reſurgimus
ille vero ꝑ ſe. Vn̄ ambroſi⁹. Quomō potuit adiu-
toriū ſui corpis querere ſuſcitādi. qui alios ſuſci-
tauit. Terciū eſt quia nos incineramur: ſed corpus
ei⁹ incinerari nō potuit. Quartū eſt q: ſua reſurre
ctio eſt nr̄e reſurrectionis cauſa efficiēs exēplaris
et ſacramētalis. De prima cauſa glo ſup pſal. Ad
veſperū demorabit̄ fletus ⁊c. Reſurrectio xp̄i eſt
cauſa efficiēs reſurrectionis aīe in preſenti. et cor-
poris in futuro. De ſcd̄a. i. corinth. xv. Si xp̄s re-
ſurrexit ⁊c. De tercia ro. vi. Ut quomodo xp̄s ⁊c.
D ¶ Circa ſextū ſcꝫ quotiēs reſurgēs apparuerit
Notandū eſt ꝙ ipſa die reſurrectionis apparuit
quinq; vicibus. et alijs dieb⁹ ſequētib⁹ etiā quinq;
vicibus. Primo eñ apparuit marie magdalene.
Jo. xx. Item Marci. vl̄. Surgēs ih̄us mane pri-
ma ſabbati apparuit primo marie magdalene ⁊c.
q̄ tipū gerit penitentiū. Voluit aūt primo appere
marie magdalene quiq; de cauſis. Primo quia ar-
denti⁹ diligebat. Luc. vij. Dimiſſa ſunt ei peccata
mul̄. q. d. m. Scd̄o vt oſtēderet ſe mortuū ꝓ pecca
torib⁹. Mathe. ix. Nō veni vocare iuſtos ſed pec-
catores. Tercio q: meretrices precedūt ſapientes
in regno celoꝝ. Mathe. xxi. Amen dico vobis q:
meretrices p̄cedent vos in regno dei ⁊c. Quarto
vt ſicut mulier fuit nūcia mortis. ita eēt nūcia vite
ſcd̄m glo. Quinto vt vbi abundauit delictū ſupa-
būdaret et gr̄a ſicut dicitur ro. v. Scd̄o apparuit
mulierib⁹ redeūtibus a monumēto quando dixit
eis. Auete. Et acceſſerūt et tenuerūt pedes eius.
Math. vl̄. Et tipū gerūt humiliū quibus dn̄s ap
paret: tum ratione ſexus. tum ratione affectus. q:
tenuerunt pedes eius. Tercio apparuit ſymoni.
ſed vbi aut quādo neſcit̄. niſi forte quādo redibat
a monumēto cū iohāne. Potuit eñ eſſe ꝙ petrus a
iohāne alicubi diuertit. et ibi dn̄s ei appuit. Luce
vl̄. Vel forte quādo ad monumētuꝫ ſolus īrauit.
ſicut dicit̄ in hiſtoria ſcol̄. Vel forte ī cauea ſiue ſpe
lūca. Dicit̄ eñ in eadē hiſtoria ꝙ qn̄ xp̄m negauit
fugit in cauea que modo dicit̄ gallicantus in qua
vt dicit̄ ꝑ tres dies fleuit. ex eo ꝙ xp̄m negauit. et
ibi xp̄s ſibi apparuit: et eū cōfortauit. Petrus aūt
interpretat̄ obediēs. et gerit tipū obedientiū qui-
bus dn̄s apparet. Quarto apparuit diſcipulis in
emaus q̄d interpretat̄ deſideriū cōſilij. et ſignifi-
cat paupes xp̄i qui volūt illud conſiliū adimplere
vade et vende omnia q̄ habes et da pauꝑibus ⁊c.
Quinto apparuit diſcipulis cōgregatis in vnū et
ſignificat religioſos cū foribus. v. ſenſuū clauſos.
Jo. xx. Hec quinq; apparitiones ipſa die reſurre-
ctōis facte ſunt. et has repn̄ſentat ſacerdos in miſſa
quinquies ſe vertēs ad ppl'm: ſed tercia verſio eſt
cū ſilencio: q: ſignificat terciā apparitionē factā pe
tro que neſcit̄ vbi vel quādo facta fuerit. Sexto ap
paruit octaua die diſcipulis cōgregatis preſente
thoma q̄ dixerat ſe nō credere niſi videret. et ſigni
ficat heſitātes in fide. Jo. xx. Septimo diſcipulis
piſcantibus. Jo. vl̄. et ſignificat p̄dicantes qui ſunt
piſcatores hoim̄. Octauo diſcipulis in monte Tha
boꝛ. Mathe. vl̄. et ſignificat cōtemplatiuos. quia
in p̄dicto monte trāſfiguratus fuit. Nono. xi. diſci-
pulis recūbentib⁹ in cenaculo vbi incredulitatem
coꝝ ⁊ duriciā cordis exprobrauit. Mathe. vl̄. per
quos intelligim⁹ pctōres in vndenario trāſgreſſio
nis poſitos. quos dn̄s aliquādo viſitat miſcd̄iter.
Decimo et vltimo apparuit diſcipulis exiſtentib⁹
in monte oliueti. Luc. vl̄. per quos ſignificant̄ mi-
ſericordes et miſcd̄ie oleū diligētes. De hoc loco a
ſcendit̄ in celū quia pietas ad oia valet ꝓmiſſionē
habens ⁊c. i. thi. iiij. ¶ E Sunt et alie tres ap-
paritiōes q̄ referunt̄ in ipa die reſurrectionis facte
ſed tn̄ hoc ex textu nō habetur. Prima qua appa-
ruit iacobo iuſto. ideſt iacobo alphei. de qua appa
ritione inuenies in legenda ipius iacobi. Alia qua
ipſa die apparuiſſe dicit̄ ioſeph. ſicut legit̄ in euan
gelio nicodemi. Nam cū audiſſent iudei ꝙ ioſeph
corpus iheſu a pylato petijſſet. et ipm̄ in monumē
to ſuo poſuiſſet. indignati aduerſus cuꝫ ipm̄ cepe-
runt. et in quodā cubiculo diligenter clauſo ⁊ ſigil
lato recluſerūt. poſt ſabbatū eum occidere volen-
tes. Et ecce ih̄us in ipſa nocte reſurrectōis ſuſpēſa

domo a quatuoꝛ angulis ad eũ intrauit. et faciem
eius exterſit. et oſculũ dedit: et inde ſaluis ſigillis
eũ educẽs in domũ ſuã in arimathia ipm̃ adduxit.
Tercia qua ante ceteros virgini matri apparuiſſe
credit᷑ licet hoc ab euãgeliſtis taceatur. Hoc roma
na eccl̃ia approbare videt᷑: ꝙ ſtatim ipſa die apud
ſanctam mariã celebrat ſtationẽ. Si em̃ hoc ideo
non credit᷑ quia nullus euangeliſta teſtat᷑. conſe-
quẽs eſt vt poſt reſurrectionẽ nunꝙ̃ ſibi apparue
rit: quia vbi vel quãdo nullus euãgeliſta ediſſerit
Sed abſit vt talẽ matrem talis filius tali negligẽ-
tia dehonoꝛauerit. Sʒ ideo foꝛſan hoc euãgeliſte
ſubticuerũt. quia eoꝝ fuit officiũ ſolũmodo reſur-
rectiõis teſtes inducere: matrẽ aũt ad teſtificãduʒ
ꝓ filio inducere eos nõ decuit. Si em̃ verba extra
nearũ feminarũ deliramẽta viſa ſunt: quomõ non
magis matrẽ ꝓ filij amoꝛe crederẽt delirare. Hoc
igit᷑ euangeliſte ſcribere noluerũt. ſed ꝓ conſtanti
reliquerunt. Debuit em̃ matrẽ prius letificare de
reſurrectione quã amplius ceteris conſtat doluiſ-
ſe de moꝛte ne matrẽ ꝑteriat qui ſic alios cõſolari
feſtinat. Hoc etiã ambꝛoſius teſtat᷑ in li.iij. de vir-
ginibus dicens. Uidit mater reſurrectionẽ dñi: et
prima vidit et credidit. Uidit maria magdalena
ꝙ̃uis adhuc ipſa nutaret. Sedulius quoqʒ agens
de xp̃i apparitiõe ſic dicit. Semper virgo manẽs
huius ſe viſib⁹ aſtans. Luce palã dñs prius obtu-
lit bona mater. Gaudia diuulgans miracula que
fuit olim. Aduenĩetis iter: hec fit redeũtis ⁊ inde x

¶ De ſeptimo autem et vltimo hic conſiderã-
do: qualiter ſanctos patres qui erãt in limbo xp̃s
eduxit. et quid ibi egit: euãgeliũ apte non explana
uit. Aug⁹. tamẽ in quodã ſermone et nicodem⁹ in
ſuo euangelio aliquaten⁹ hoc oſtẽdũt. Ait em̃ ſan
ctus aug̃. Mox vt xp̃s ſpiritum tradidit vnita ſue
deitati aĩa ad inferoꝝ pꝛofunda deſcendit. Cumqʒ
tenebraꝝ terminũ quaſi quidã depꝛedatoꝛ ſplẽdi-
dus ac terribilis attigiſſet. aſpiciẽtes eum impie
ac tartaree legiones territe inquirere ceperũt dicẽ
tes. Unde eſt iſte tam foꝛtis: tam terribilis. tam
ſplẽdidus: tam ꝑclarus. Mũdus ille q̃ nobis ſub-
ditus fuit nunꝙ̃ nobis talẽ moꝛtuũ miſit: nunꝙ̃ in
feris talia munera deſtinauit. Quis eſt ergo iſte q̃
ſic intrepidus noſtros fines ingredit᷑. et nõ ſolũ no
ſtra ſupplicia nõ veret᷑: verũ etiaʒ alios de noſtris
vinculis abſoluit? Ecce ipi qui ſub noſtris ſolebant
ſuſpirare toꝛmẽtis inſultãt nobis de perceptiõe ſa
lutis. et nõ ſolũ iam nichil verẽtur: ſed inſuper no
bis minant᷑. Nunꝙ̃ hic ſic moꝛtui ſupbierunt: nec a
liquãdo ſic potuerũt leti eſſe captiui. Ut quid huc
iſtuʒ adducere voluiſtis? O pꝛinceps noſter perijt
omnis letitia tua: in luctũ cõuerſa ſunt gaudia tua
Dum tu xp̃m ſuſpendis in ligno: ignoꝛas quanta
dãna ſuſtineas in inferno. Poſt iſtas crudeliũ vo
ces infernaliũ ad imperiũ dñi omnes ferrei cõfra-
cti ſunt vectes. Et ecce innumerabiles ſanctoꝝ po
puli eius genibus ꝓuoluti lachꝛimabili voce dice
bant. Aduenisti deſiderabilis redemptoꝛ mũdi ad
uenisti quẽ deſiderãtes quotidie expectabamus.
Deſcendiſti ꝓ nobis ad inferos: noli nobis deeſſe
cũ reuerſus fueris ad ſuperos. Aſcẽde dñe ihũ in-
ferno expoliato. et autoꝛe moꝛtis ſuis vinculis ir-
retito: redde iam letitiã mundo: ſuccurre iniquiũt.
iam ſeuas extingue penas: et miſerãdo reſolue ca
ptiuos: dũ hic es abſolue reos: dũ aſcẽderis defen
de tuos. Hec aug̃. In euangelio aũt nicodemi le-
gitur: ꝙ carinus et leucius filij ſymeonis ſenis cuʒ
xp̃o reſurrexerũt: et anne et cayphe et nichodemo
et ioſeph et gamalieli apparuerũt. et ab eis adiu-
rati q̃ xp̃s apud inferos geſſit narrauerũt dicẽtes.
Cũ eſſemus cuʒ omibus patribus noſtris patriar-
chis in caligine tenebraꝝ ſubito factus eſt aureus
ſolis coloꝛ: purpureuſqʒ: et regalis lux illuſtrãs ſup
nos. Statimqʒ adã humani generis pater exulta-
uit dicẽs. Lux iſta eſt autoꝛis luminis ſempiterni.
qui nobis ꝓmiſit mittere lumẽ coeternũ ſuum. Et
exclamauit yſayas dicẽs. Hec eſt lux patris filius
dei: ſicut ꝑdixi cũ eſſem viuus in terris. Populus q̃
ambulabat in tenebꝛis vidit lucẽ magnã. Tunc ſu
peruenit genitoꝛ noſter ſymeon. et exultans dixit
Gloꝛificate dñm quia ego xp̃m infantem natũ in
manibus ſuſcepi in templo: et cõpulſus ſpũſancto
dixi. Nũc viderũt oculi mei ſalutare tuũ. Qð para
ſti ⁊c. Poſt hoc ſupuenit quidam heremi cultoꝛ. et
interrogat⁹ a nobis quis eſſet dixit. Ego ſum io-
hãnes qui xp̃m baptizaui: et ante faciẽ eius para-
re viã eius preiui: et ipm̃ oſtẽdi digito dicẽs. Ecce
agnus dei ⁊c. Et deſcẽdi nũciare vobis: q2 in ꝓxi-
mo eſt xp̃m viſitare vos. Tunc ſeth dixit. Cũ iuiſ-
ſem ad poꝛtas paradiſi. rogaui dñm: vt trãſmitte-
ret michi angelũ ſuũ: vt daret michi de oleo miſe-
ricoꝛdie. vt inungerem coꝛpus patris mei ade. cũ
eſſet infirm⁹ apparuit michael angelus dei dicẽs.
Noli laboꝛare lachꝛimis oꝛãdo ꝓpter oleuʒ ligni
miſcꝺie: q2 nullo modo poteris de illo accipe: niſi
quãdo completi fuerint quinqʒ milia ducenti anni
Hec audiẽtes omnes patriarche et ꝓphete exul-
tauerunt magna exultatiõe. Tũc ſathan pꝛinceps
et dux moꝛtis: dixit ad infernũ. Pꝛepara te ſuſcipe
ihesum qui ſe gloꝛiat᷑ xp̃m filium dei eſſe et homo

eſt timens mortē dicens. Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ
ad mortē ⁊c. Et multos quos feci curuos ſanauit.
et claudos erexit. Reſpōdēs infernus dixit. Si po-
tens es tu qualis eſt homo ille ihūs. q̄ timēs mor-
tem potētie tue aduerſatur? Nam ſi dicit ſe timere
mortē capere te vult. et ve tibi erit in ſempiterna
ſecula. Cui ſathan. Ego illū tēptaui et populum
aduerſ⁹ illū excitaui. iam lāceā exacui: fel et ace-
tum miſcui. lignum crucis preparaui: in ꝓximo eſt
mors eius vt perducā cū ad te. Cui infernus. Ipſe
ne eſt qui ſuſcitauit lazarū quē tenebā? Cui ſathan
Ipſe eſt. Cui infernus. Coniuro te ꝑ virtutes tuas
et meas ne perducas eum ad me. Ego em̄ cum au
diui imperium verbi eius contremui: nec ipſum la
zarum continere potui: ſed excutiens ſe vt aquila.
ſuper omnē agilitatē ſaliens exiuit a nobis. Et cū
hec loqueref̄ facta eſt vox vt tonitruū dicēs. Tolli
te portas principes veſtras: et eleuamini porte e-
ternales et introibit rex glīe. Ad hanc vocē con-
currerūt demones: et hoſtia enea cū vectib⁹ ferre
is clauſerūt. Tūc dixit dauid. Nōne ego ꝓphetaui
dicens. Confiteanf̄ dn̄o ⁊c. quia contriuit portas
ereas ⁊c. Facta eſt iterū vox magna dicēs. Tollite
por. prin. ⁊c. Vidēs infern⁹ ꝙ duabus vicibus cla
mauerat: quaſi ignorās dixit. Quis eſt iſte rex glīe
Cui dauid. Dn̄s fortis et potēs: dn̄s potēs in pre-
lio ipſe eſt rex glīe. Tunc rex glorie ſuperuenit: et
eternas tenebras illuſtrauit. Et extendens dn̄s
manū et tenēs dexterā ade dixit. Pax tibi cū oib⁹
filijs tuis iuſtis meis. Et aſcendit dn̄s ab inferis.
et oēs ſancti ſunt eum ſecuti. Dn̄s aūt tenens ma-
nū ade tradidit michaeli archangelo: ⁊ introduxit
eos in paradiſuꝫ. Quibus occurrerūt duo viri ve-
tuſti dierū. et interrogati ſunt a ſanctis. Qui eſtis
vos qui nobiſcū in infernis mortui nondū fuiſtis.
et in paradiſo corꝑe collocati eſtis? Et rn̄dit vnus
ex eis. Ego ſum enoch qui huc tranſlatus ſum: hic
aūt eſt helias qui huc curru igneo aſſumptus eſt.
et adhuc mortē nō guſtauimus: ſed vſqꝫ in aduen-
tum antixp̄i reſeruati ſum⁹ cum eo ꝓliaturi. et ab
eo occidēdi: ⁊ poſt triduū ⁊ dimidiū diē in nubib⁹
aſſumēdi. Et cū hec diceret ecce ſuperuenit alius vir
portans in humeris crucis ſignū. Qui interroga-
tus qs eſſet dixit. Ego latro fui: et cū ihesu crucifi-
xus fui. et credidi ipm̄ eſſe creatorē. et oraui dicēs
Memor eſto mei dn̄e qn̄ veneris in regnū tuum.
Tunc dixit michi. Amē dico tibi hodie mecuꝫ eris
in ꝑadiſo. Et dedit michi iſtud crucis ſignū dicens.
Hoc portās ambula in ꝑadiſuꝫ. ⁊ ſi nō dimiſerit te
ingredi āgelus cuſtos ꝑadiſi: oſtēde illi ſignū cru-
cis. ⁊ dices ad illū. Quia xp̄s qui nūc crucifixus eſt
trāſmiſit me. Et cū hoc feciſſeꝫ et dixiſſem angelo.
ſtatim apiens introduxit me: et ad dexterā paradi
ſi collocauit me. Cū hec carin⁹ et leuci⁹ locuti fuiſ
ſent: ſubito trāſfigurati ſunt. et āplius viſi nō ſunt
Greg⁹. quoqꝫ nicenus vel ſcḋm quoſdam libros.
Aug. de hoc eodē ſic ait. Confeſtim eterna nox in
fernorꝫ xp̄o deſcēdente reſplēduit mox ferruginei
ianitores talia iter ſe vmbroſa ſilētia: metu incūbē
te ſubmurmurant. Quis nā eſt iſte terribilis et ni-
mio ſplēdore coruſcus? Nunꝙ͂ talē noſter excepit
tartar⁹: Nunꝙ͂ in nr̄am cauernā talē euomuit mū-
dus. Inuaſor eſt iſte nō debitor: effractor eſt et de-
ſtructor. nō pctōr. ſꝫ ꝑdator. iudicē videm⁹ nō ſup
plicē venit pugnare nō ſuccūbere. eripe nō manere

De ſancto ſecūdo martire liiii

Secundus dicif̄ quaſi ſe condens. ideſt ſe ho-
neſtate morū cōponens. Vel ſecundus dicif̄
quaſi ſecūdans. ideſt obſecūdans: ideſt mā-
datis dn̄i obtēperās. Vel ſecundus quaſi ſecū dux
fuit em̄ ſuus dux: q: rōne ſenſualitati bene prefuit
et ipſam ad omne opus bonū ꝑduxit. Vel ſecūdus
dicif̄ reſpectu primi. Due em̄ ſunt vie eundi ad vi-
tam. Prima ꝑ penitentie lamentū. ſecūda ꝑ mar-
tirium. Iſte aūt martir precioſus non ſolū iuit per
primam: ſed etiam per ſecundam.

Secūdus miles ſtrēnuus et athleta xp̄i egre
gius: martirqꝫ dn̄i glorioſus in ciuitate aſtē
ſi martirio coronatus eſt. Cui⁹ glorioſa pre
ſentia predicta ciuitas illuſtratur. et eo velut ſingu